

Дејан В. АЈДАЧИЋ*
Wydział Filologiczny
Uniwersytet Gdański

Оригинални научни рад
Примљен: 16. 2. 2022.
Прихваћен: 27. 2. 2022.

ИСТРАЖИВАЊА ПРЕВОДА И РЕЦЕПЦИЈЕ СЛОВЕНСКЕ КЊИЖЕВНЕ ФАНТАСТИКЕ КОД СРБА

Упркос бројним преводима словенске књижевне фантастике у српској култури, сазнања о тим делима су прилично несистематична. Само су преводи појединих аутора попут А. Пушкина, Н. Гогоља, К. Чапека и М. Булгакова били предмет библиографских и филолошких истраживања, понекад уз осветљавање и аспеката рецепције. Указује се на постојеће студије српских превода словенске фантастике, проучавања рецепције дела словенске књижевне фантастике, интертекстуалне и интермедијалне везе остварења словенских аутора. По процени аутора, напредак у даљим проучавањима је могућ организовањем групе проучавалаца и укључењем младих слависта и србиста.

Кључне речи: фантастика, словенске књижевности, преводи, рецепција, транслатологија, интертекстуалне везе, интермедијалне везе.

0. О разлозима слабе истражености рецепције књижевне фантастике.

Књижевну фантастику словенских писаца су српски часописи и издавачи објављивали, читаоци су је читали, а ствараоци у алузијама и обрадама понекад помињали у својим делима. Упркос присуству текстова словенске фантастике у српској култури, академска сазнања о њима су оскудна – мали је број чланака о судбини ових књижевних дела, не постоји попис превода, ни попис студија о словенској фантастици, нема истраживачких пројеката или дисертација, а малобројни су и проучаваоци рецепције књижевне фантастике. Тако слависти и србисти немају одговоре на питања – када је, ко, зашто, како, са ким, уз чије посредовање приближавао Србима књижевну фантастику словенских књижевника.

Недовољна проученост превода и рецепције словенске књижевне фантастике произлази из уверења да су фикционални описи стварних светова вреднији од приказа немогућих светова и сила, што се огрешује о фантастику

уводећи је у тзв. забавну, нижу, популарну, тривијалну културу, мало достојну за академска истраживања. Последњих деценија лагано се у Србији формира круг посвећених зналаца књижевне фантастике. Овде се даје преглед досадашњих сазнања о преводима и рецепцији словенске књижевне фантастике у српској култури и нуде предлози за унапређење даљих истраживања.

1. Библиографије. У изради библиографије превода и студија о словенској фантастици у српској култури ваља искористити ретроспективну библиографију српске књиге од 1868. до 1944, библиографије часописа, библиографије српских превода појединих аутора, нпр. Карела Чапека (Korda-Petrović 2004), Николаја Гогоља (Погодин 1932, 1936), књига пољских аутора (Stojanović 2013), библиографију превода словенске научне фантастике (Ајдацић (ред.) 2021: 223–288) и др. Било би разложно библиографију превода словенске књижевне фантастике код Срба направити као базу података са претрагом по различитим критеријумима – ауторима, преводиоцима, хронологији, језику изворника, месту издања, издавачима, уредницима, издавачким серијама, жанровима и др.

2. Студије о преводима. За разлику од личних утисака о преводу обичних читалаца, упућени филолози могу да утврде и образложе, проблеме, врлине и недостатке датог превода у тзв. „критикама превода”. Поређење изворних текстова са преводом указује како на груба одступања од целовитости преведеног текста, са допунама или скраћењима по захтеву издавача, цензуре, самоцензуре или по вољи самог преводиоца, тако и на fine аспекте превода. Академске транслатолошке студије повезују проучавање књижевности са проучавањем језика преведених дела и усмерене су на испитивање еквивалентности граматичких, лексичких, фразеолошких, стилских и других компонената изворног и преведеног текста. Када је реч о преводима фантастичких текстова, пажњу привлаче преводи онима, имена митолошких створења, ауторских неологизама у називима нових или чудесних реалија, простора, измишљених бића и језика. Вишеаспектном анализом превода могу се уочити стратегија и техника превођења фантастичког текста, као и начини прилагођавања српској култури и језику.

Зорана Перић је указала на називе измишљених бића из прича о Вешцу Пољака Анджеја Сапковског у преводима на српски језик (Перић 2019). Предмет транслатолошких студија чине и поређења превода различитих преводилаца истог дела, као што су *Вечери у сеоцету крај Дикањке* Николаја Гогоља, *Мајстор и Маргарита* или *Псеће срце* Михаила Булгакова, *Аелита* Алексеја Толстоја, *Соларис* Станислава Лема, *Земља пурпурних облака* браће Стругацких, Карела Чапека и др. Јевгенија Шатко је обратила пажњу на превод совјетских и руских реалија у преводима Булгаковљевог романа Милана Чолића и Виде Флакер (Шатко 2017), док је Наталја Милаковић писала о преводима фразеологизама у Булгаковљевом роману *Мајстор и Маргарита* (Милаковић 2018). Неда Андрић је упоредила преводилачка решења превода овог романа Милана Чолића и Злате Коцић (Andrić 2020). Екатерина Вучковић је испитала комичке ефекте поређења фразеологизме у *Псећем срцу* из Булгаковљевог текста на руском и превода Миливоја Јовановића и

Дајића Путника (Вучковић 2017). У зборнику о словенској научној фантастици код Срба понуђени су узгредни коментари о грешкама у преводу Лемовог романа *Фијаско* са енглеског (Ајдацић 2021: 145), о скраћивању, лексичким грешкама и превише слободним приступима преводима совјетске научне фантастике у магацинима и листовима (Миловановић 2021: 106–109, 117) као и о различитим преводима кључних речи из наслова дела Карела Чапека *Р.У.Р* и *Макропулосова тајна* (Корда Петровић 2021: 12–16). Ненад Благојевић, без замерки на квалитет превода неколико романа из циклуса Сергеја Лукјањенка, сматра да „би вероватно било боље да је над једном целовитом серијом романа радио исти преводацац” (Благојевић 2021: 164).

3. Рецепција. У књижевној критици 19. века пажња је била усмерена само ка писцима, социолошки приступи су у истраживања књижевности увели критичаре, уреднике и издаваче, док је утицај читалаца, као најпасивнијих учесника књижевног процеса откривен тек у студијама о рецепцији књижевности немачког теоретичара Ханса Роберта Јауса. После превода изабраних текстова овог аутора (Jaus 1978) и појаве зборника *Теорија рецепције и науси о књижевности* (Maricki (red) 1978) зачињу се и истраживања рецепције страних књижевности у српској култури. О преводима словенске књижевне фантастике, те чланцима српских аутора о преведеним делима, текстове су објављивали Витомир Вулетић, Драгиша Живковић, Петар Буњак, Дејан Ајдацић, Александра Корда-Петровић и др.

На основу података о тиражима, листама читаности књига по јавним библиотекама и истраживања о читалачким навикама у Србији могуће је реконструисати и склоности ка фантастици читалаца у Србији, али је до појаве друштвених мрежа и блогова скоро немогуће осветлити субјективне ставове читалаца. У проучавањима рецепције важна је временска удаљеност између објављивања оригинала и превода, јер она сведочи о обавештености и заинтересованости уредника издавачких кућа за ауторе, жанрове и дела. Број поновљених издања превода или објављивање нових превода потврђују продужено интересовање уредника и читалаца за дело и аутора. У неким случајевима поновљена издања представљају програм школске лектире, као на пример дело бугарског писца Елина Пелина *Јан Бибијан на Месецу*. Одсуство поновљених издања представља потврду губитка интересовања за преведено дело. У хронолошкој анализи објављивања превода књижевне фантастике на српски језик ваља обратити пажњу и на случајеве вишедеценијских закашњења, која сведоче о потреби за попуњавањем „канонским” делима, којима је са закашњењем признат висок уметнички ниво. Испитивање судбине словенске књижевне фантастике у српској култури захтева и познавање културно-историјских односа политичких и културних елита, међусловенских зближавања и удаљавања, утицаја и учинака културних институција, и појединаца – стваралаца и посредника међу културама, као и промене ставова према књижевној фантастици.

У истраживањима рецепције важно место имају антологије фантастике, као па пример *Antologija ruske fantastike XIX i XX veka* (1966), *Antologija poljske fantastike* (1969) *Ruska fantastična pripovetka* (1987) и др. Ако се рецеп-

ција књижевне фантастике осветли са становишта жанрова, народне бајке словенских народа су код Срба објављиване често у оквиру избора националних бајки или скраћених обрада у издањима за децу. Од збирки појединачних сакупљача бајки усменог постања, код Срба су објављене *Сабране руске бајке* Александра Афанасјева у осам књига (1982) у преводу Милијане Мирковић. У српској култури највише су превођене ауторске бајке Александра Пушкина, а нешто ређе Максима Горког, Алексеја Толстоја, Александра Торика, Владимира Сутејева, те Чеха Карела Чапека и др. Објављени су и преводи необичних бајки пољских аутора *13 бајки из Краљевине Лајлоније за велике и мале* Лешека Колаковског.

Словенска митолошка и религиозна предања усмене традиције нису превођена на српски језик, али је део представа из њих присутан у речницима митологије или демона. Код Срба су се прославили преводи романа о Вукодаву Марије Семјонове и циклус о Вешцу Пољака Андреја Сапковског.

Истраживање рецепције дела научне фантастике обухвата критике и белешке у књижевним листовима и листовима за популаризацију науке и технике, у жанровски оријентисаним часописима какви су били београдски *Emitor*, *Polarisova SF antologija*, блогovima попут „Илијаде” Илије Бакића. Академска рецепција у часописима, књигама, антологијама али и у зборницима и монографијама посвећена је стваралаштву најзначајнијих писаца – К. Чапека (А. Корда Петровић), С. Лема (Живковић; Петровић, Шкерковић), Ј. Замјатина (Suvin), браће Стругацки (Јоцић 2016; Благојевић 2013) и др. Фантастика са приказима радикално идеолошки измењених друштвених односа у делима Чапека, Замјатина, Војновича, Сорокина имају у критикама и студијама богату академску рецепцију српских аутора.

4. Утицаји и везе. Присуство мотива и идеја страних писаца је крајем 19. и почетком 20. века називано утицајима, везама и књижевним алузијама, а после превода теоријских текстова француских структуралиста чешће се говори о интертекстуалним везама.

Лик Баба Јаге из источнословенских бајки се често појављује и у српским књижевним текстовима. Подстицаји из фолклора западних Словена нису уочени у делима српских писаца, а ретко су анализирани и прикази митолошких бића у преводима текстова аутора 19. века – Х. Сјенкјевича, М. Чајковског, Т. Шевченка, К. Вујчицког. Проучавања књижевних веза у историји српске компаративистике најчешће су обухватала „утицаје” раног Гогоља на Милована Глишића и других приповедача фолклорног реализма код Срба. Томе су посвећени увиди Јована Скерлића, Миодрaга Поповића (1972, 3: 424–425), Витомира Вулетића (1977, 1984, 1986, 2004), Драгише Живковића (1994, 2: 188), Дејана Ајдачића (1999), Предрага Тодоровића, Драгане Бошковић и других. О утицају Гогољеве прозе на незавршену поевст *У гостионици Код полу-зезде на имендан шантавог торбара* Јована Грчића Миленка писали су Живковић, Брковић, М. Поповић. У бајке Илије Вукићевића такође су уплетени мотиви и имена митолошких бића из других словенских народних веровања. Интертекстуалне везе српских писаца фолклорног експресионизма, магијског реализма и „словенске епске фантасти-

ке” ваљало би тражити у пажљивим прочитавањима текстова. Истраживања утицаја словенске књижевне фантастике писане за децу (Гроздане Олујић, Мине Тодоровић) ваља наставити од увида који су у српској филологији попуњени у радовима Љиљане Пешикан Љуштановић, Тијане Тропин, Зоране Опачић, Иване Мијић Немет и др.

Елементи хришћанских легенди и апокрифа о чудима се појављују и у ауторским књижевним преображајима српских писаца. О истичнословенско-српским везама, са хришћанско барокно православним поимањем чуда и представама пакла у делима 18. века писали су Александра Павловић, Мирослав Тимотијевић, Милорад Павић (Павић 1970) и Сава Дамјанов.

Зборник *Словенска научна фантастика код Срба* (2021) нуди обиље података и представља позив за будућа истраживања интертекстуалних веза дела словенских писаца у текстовима наших аутора. У нишкој утопији *Путничке белешке из 2349. год.* Вовјекивјековића (1909) вероватно има трагова руских утописта, а у *Громобрану свемира* (1921) Станислава Винавера очигледни су утицаји руских футуриста. Алузије на дела словенских писаца научне фантастике јављају се у текстовима Илије Бакића, Владана Матића (*Зграда на крају града, 3535 – слике из историје будућности*). Предраг Вукадиновић у роману *Тај необичан дан* (2012) смешта Христа у апокалиптички приказану Москву крајем 21. века, водећи дијалог и са руским боготражитељима. Илија Бакић у причи „Трагач” из збирке *Доле, у зони* (2000) указује на Станислава Лема помињући и наслов његовог дела *Глас господара*. Адријан Сарајлија по Лемовом *Соларису* измишља експонат солароид у причи из збирке *Голи гласови* о посети Тагомија музеју будућних епоха.

5. Интермедијална проучавања. Проширење фантастичких наратива у различитим медијима донело је и потребу разумевања типова интермедијалне рецепције књижевних текстова словенских народа у илустрацијама, стриповима, драмским текстовима и њиховим позоришним инсценијама, драматизацијама у театарској, радио или филмској форми, у филмовима, видео играма и другим формама.

Руске бајке, пре свега Пушкинове, имале су великог утицаја у српској култури и посредством стрипова цртача „беле емиграције”, који су били значајни посредници између двеју култура и значајни цртачи свога времена, као на пример Ђ. Лобачев. Историчари стрипа су осветлили српско-руске везе у делатности сценариста и цртача беле емиграције у српским међуратним издањима (Жика Богдановић, Слободан Ивков, Зоран Стефановић, Ирина Антанасијевић).

Фантастичке драме Карела Чапека, Михала Булгакова су игране у српским позориштима (Стефановић 2021: 213–222), али ваљало би истражити позоришне инсценијe, критике и театролошке студије о другим словенским ауторима књижевне и драмске фантастике.

Академску рецепцију словенске фантастике у Србији чине и студије о филмским верзијама књижевних дела, попут студије Корнелије Ичин о филму *Соларис* Андреја Тарковског по роману Станислава Лема, уз иштацање да редитељ више следи идеје руског филозофа космизма Николаја

Фјодорова, но идеје пољског романописца (Ичин 1999). Најпознатија српска филмска обрада дела из словенских књижевности је *Мајстор и Маргарита* (1972) Александра Петровића (Маравич 2017; Мајер-Фрац 2017). Везу књижевне фантастике словенских аутора и филмова, ваљало би испитати са становишта словенских копродукција у изради филмских сценарија или режисијских поставки.

О елементима књижевне фантастике руских писаца у контексту компјутерских игара објављени су радови о браћи Стругацким (Јоцић 2016) и о измишљеној игри „Лавиринт смрти” у киберфантастичним романима Сергеја Лукјаненка – у тематском блоку часописа *Књижевна историја* посвећеном односу књижевности и компјутерских игара (Ајдачић 2019).

*

Истраживања рецепције словенске књижевне фантастике код Срба је до сада било узгредно и фрагментарно, посвећено углавном бајкама А. Пушкина, приповеткама Н. Гогоља, драмама и романима М. Булгакова, Ј. Замјатина, В. Пелевина. Пажњу у тумачењу и осветљавању рецепције научне фантастике привукла су дела Чеха К. Чапека и Пољака С. Лема.

Даља и систематска истраживања рецепције словенске књижевне фантастике код Срба тешко ће бити остварива у академским установама, јер приступ теми захтева уска специјалистичка знања већег броја сарадника на пројекту. Таква истраживања словенске фантастике код нас може реализовати група у којој би учествовали и искусни, и млади србисти и слависти. Јасно договорени циљеви и многоетапни, вишегодишњи план рада који полази од прикупљања био-библиографских података, требало би да буде усмерен ка разноврсним приступима: транслатолошким анализама, студијама књижевно критичке и академске рецепције, рецепције у јавним медијима, истраживањима интертекстуалних и интермедијалних веза (ТВ, филмови и позоришне обраде, стрипови и визуелне наратије, компјутерске игре и др).

Посебно је важно укључити младе проучаваоце, који би могли да израђују дисертације о рецепцији словенске фантастике код Срба по изабраном – ауторском, тематско-жанровском, поетичком или хронолошком критеријуму. Серија зборника започета књигом о словенској научној фантастици код Срба ће бити продужена, а наредна конференција и зборник са библиографијом биће посвећени словенским бајкама (2022). Један од плодова проширених увида о словенској фантастици код Срба биће и сазнања о још непреведеним, а књижевно вредним делима словенске фантастике. Такве предлоге за превод било би сврсисходно поделити са издавачима заинтересованим за књижевну фантастику.

ЛИТЕРАТУРА

- Ајдачић 2019: Д. Ајдачић, Компјутерска Игра у киберфантастици: „Лавиринт смрти” у два романа Сергеја Лукјененка, Београд: *Књижевна историја*, 51, 169, 193–204.
- Ајдачић 2021: Д. Ајдачић, Преводи прозних књига словенске научне фантастике на српски и хрватски језик до 1990. и српски језик до 2020, у: Д. Ајдачић (уред.), *Словенска научна фантастика код Срба*, Београд: Алма, 134–161.
- Ајдачић (ред.) 2021: Д. Ајдачић (уред.), *Словенска научна фантастика код Срба*, Београд: Алма.
- Благојевић 2013: Н. Благојевић, Немоћ разочараног учитеља: о рецепцији последњег романа Бориса Натановича Стругацког, у: Б. Димитријевић (ред.), *Тематски зборник радова. Савремене парадигме у науци и научној фантастици*, Ниш: Филозофски факултет, 279–288.
- Вулетић 1977: В. Вулетић, Гогољ, Глишић и фолклорна демонологија, Београд: *Научни састанак слависта у Вукове дане*, 6/2, 1977, 495–503.
- Вулетић 1985: В. Вулетић, Н. В. Гогољ и српска књижевна оријентација пре једног века, у: *Почеци српског реализма и руска култура*, Нови Сад: Институт за стране језике и књижевности Филозофског факултета, 137–173.
- Вулетић 1987: В. Вулетић, *Руско-српска књижевна поређења*, Нови Сад: Матица српска.
- Вулетић 2004: В. Вулетић, *Николај Гогољ и његове три „идиле”*, Нови Сад: Матица српска.
- Вучковић 2017: Е. Вучкович, Авторская трансформација фразеологизмов как средство создания комического эффекта в повести М. А. Булгакова «Соба́чье сердце» и ее отражение в сербских переводах, у: Е. А. Яблоков (ред.), *Михаил Булгаков и славянская культура*, Москва: Совпадение, 2017, 73–84.
- Живковић 1994: Д. Живковић, *Европски оквири српске књижевности*, књ. 2, Београд: Просвета.
- Ичин 1999: К. Ичин, С какими заветами плыть нам в космос, или федоровские идеи в «Солярисе» Андрея Тарковского, у: Б. Станковић (ред.), *Мили Стојнић у част*, Београд: Славистичко друштво Србије, 113–128.
- Јоцић 2016: М. Јоцић, Пикник поред пута браће Стругацки и видео-игра Сталкер: мотивске и наративне везе у контексту интерактивно-нелинеарног приповедања, Београд: *Књижевна историја*, 48, 160, 139–162.
- Корда Петровић 2021: А. Корда Петровић, О неким аспектима превођења и рецепције дела Карела Чапека у српској култури, *Словенска научна фантастика код Срба*, Београд: Алма, 9–27.
- Маравич 2017: Д. Маравич, Фильм А. Петровича «Мастер и Маргарита» по мотивам романа М. А. Булгакова, у: Е. А. Яблоков (ред.), *Михаил Булгаков и славянская культура*. Москва: Совпадение, 2017, 245–254.
- Мајер-Фрац 2017: А. Майер-Фраатц, Экранизации романа «Мастер и Маргарита» польского режиссера А. Вайды и югославского режиссера А.

- Петровича как критическиe коментари к современности начала 1970-х годов, у: Е. А. Яблоков (ред.), *Михаил Булгаков и славянская культура*. Москва: Совпадение, 234–244.
- Милаковић 2018: Н. Милаковић, Специфичности превођења фразеолошких јединица (на примјеру романа Михаила Булгакова „Мајстор и Маргарита” и његовог превода на српски језик), Београд: *Српски језик : студије српске и словенске*, 23, No. 1, 735–747.
- Миловановић 2021: М. Миловановић, О преводима словенске научне фантастике у српској и хрватској периодици до 1990 и у српској периодици до 2020, у: Д. Ајдачић (уред.), *Словенска научна фантастика код Срба*, Београд: Алма, 96–133.
- Павић 1970: М. Павић, Зрачења украјинске и руске барокне књижевности, у: *Историја српске књижевности барокног доба*, Београд: Филип Вишњић. <http://rastko.rs/knjizevnost/pavic/barok/barok_prilike.html> 10.11.2021.
- Павловић 2020: А. Павловић, Многа нека привиђења налична овоме свету Гаврила Стефановића Венцловића, у: Д. Ајдачић, Б. Сувајчић (ред.), *Савремена српска фолклористика. 8, Словенски фолклор и књижевна фантастика: зборник радова*, Београд: УФС, Универзитетска библиотека, 171–181.
- Перић 2019: З. Перић, Ауторска и преводилачка лексичка креативност. Превођење неологизама на примеру изабраних дела Анђеја Сапковског, у: Д. Ајдачић, Д.-В. Пажђерски (уред.), *Recepcja i tłumaczenia słowiańskiej fantastyki literackiej : fantazmaty autorskie i idee epoki = Рецензија и тумачења словенске књижевне фантастике: ауторске фантазме и идеје епохе*, Београд: Алма, 72–80.
- Погодин 1932, 1936: А. Погодин, *Руско-српска библиографија: 1800–1925. Књижевност*, Београд: Српска краљевска академија.
- Сибиновић 1971: М. Сибиновић. *Љермонтов у српској књижевности: до другог светског рата*, Београд: Филолошки факултет.
- Сибиновић 2007: М. Сибиновић, *Нови живот оригинала: Увод у превођење*, Београд: Просвета: Алтера.
- Стефановић 2020: З. Стефановић, Бајка српска, чаробни напитаk руско-амерички: преображај Баш-Челика из фолклора у стрип и филм, у: Д. Ајдачић, Б. Сувајчић (ред.), *Савремена српска фолклористика. 8, Словенски фолклор и књижевна фантастика: зборник радова*, Београд: УФС, Универзитетска библиотека, 201–238.
- Стефановић 2021: З. Стефановић, Српско позориште и словенска научна фантастика, са освртом на Чапека и Булгакова, у: Д. Ајдачић (уред.), *Словенска научна фантастика код Срба*, Београд: Алма, 212–221.
- Шатко 2017: Е. Шатко, Специфическиe «советскиe» и рускиe реалии в переводах романа «Мастер и Маргарита» (на материале переводов В. Флакер и М. Чолича), Е. А. Яблоков (ред.), *Михаил Булгаков и славянская культура*, Москва: Совпадение, 54–62.

*

- Ajdačić 1999: D. Ajdačić, „Intertekstualni aspekti demonskih motiva u slovenskim književnostima 19. veka”, Gent: *Slavica Gandensia* 26, 7–25.
- Andrić 2020: N. Andrić, Prevodilačko prekodiranje teksta na primjeru romana Mihaila Bulgakova Majstor i Margarita, *Journal of Language and Literary Studies*, 33, 2020, 177–185. <<http://www.folia.ac.me/image/33/Andric.pdf>> 10.11.2021.
- Jaus 1978: H. R. Jaus, Književna istorija kao izazov nauci o književnosti, *Teorija recepcije u nauci o književnosti* / Priredila Dušanka Maricki, Beograd: Nolit, 36–82.
- Korda-Petrović 2004: A. Korda-Petrović, Karel Čapek u srpskoj kulturi – Bibliografija, Нови Сад: Зборник Матице српске за славистику, 65–66, 359–381.
- Korda-Petrović 2006: A. Korda-Petrović, *Od robota do insekata (Re-cepcija dramskog dela K. Čapeka u srpskoj kulturi)*, Beograd: Zadužbina Andrejević.
- Maricki (red) 1978: D. Maricki (red.), *Teorije recepcije u nauci o književnosti*, Beograd: Nolit.
- Stojanović 2002: B. Stojanović, *Polonica u Srbiji : bibliografija posebnih izdanja*. <<http://rastko.rs/rastko-pl/bibliografija/bstojanovic-polonica-1946-2002.php>> 10.11.2021.

Деян В. Айдачич

ИССЛЕДОВАНИЧ ПЕРЕВОДА И РЕЦЕПЦИИ СЛОВЯНСКОЙ ЛИТЕРАТУРНОЙ ФАНТАСТИКИ СРЕДИ СЕРБОВ

Резюме

Несмотря на многочисленные переводы славянской литературной фантастики в сербской культуре, знания об этих произведениях весьма бессистемны. Только переводы отдельных авторов, таких как А. Пушкина, Н. Гоголя, К. Чапека и М. Булгакова были предметом библиографических и филологических исследований, иногда с освещением и аспектами рецепции. Отмечается степень изученности сербских переводов славянской художественной литературы, рецепция произведений словенской художественной литературы, интертекстуальные и интермедийные связи произведений словенских авторов. По мнению авторов, продвижение в дальнейших исследованиях возможно при организации группы исследователей с привлечением молодых славистов и сербистов.

Ключевые слова: литературная фантастика, славянские литературы, переводы, рецепция, транслятология, интертекстуальные связи, интермедийные связи.